

Ziekenhuis

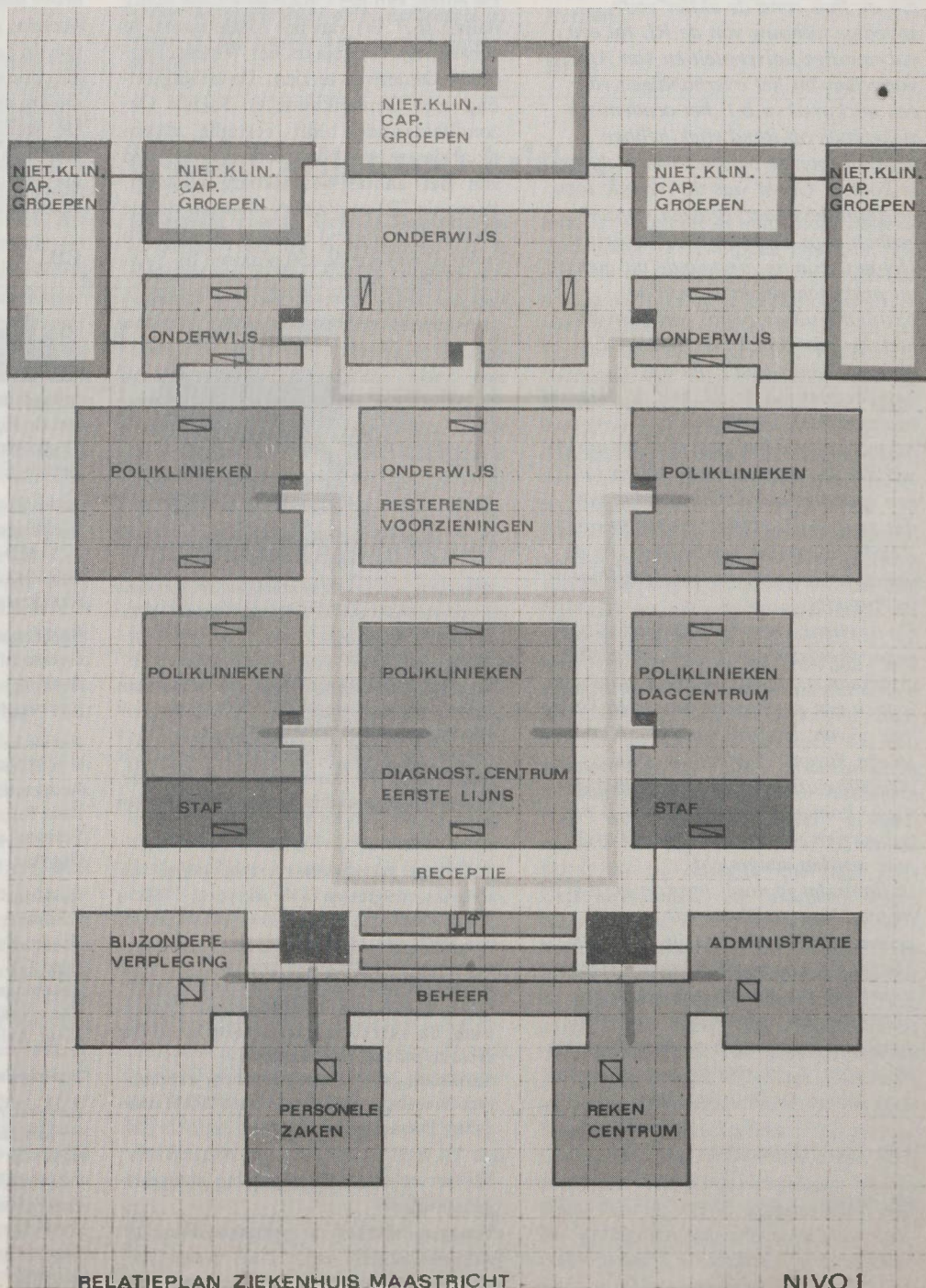
De bouwers van het ziekenhuis maakten vorige week de herziene contouren bekend van het Akademisch Ziekenhuis.

Proost!

Behalve het bier wordt vanuit Gulpen ook voor de gezondheid gezorgd.

Open Universiteit

De voorbereidingen voor de start van de Open Universiteit vorderen gestaag, al zal het 1984 worden voordat de eerste cursus de deur uitgaat. Is de gelijkheid van kansen dan eindelijk gerealiseerd in het Hoger Onderwijs?

Open brief aan
Richard Starmans

Beste Richard,

Toen wij nog samen knokten voor nieuwbouw van het Academisch Ziekenhuis en het opheffen van de knelpunten in Annadal in het aktiecomite 'RL/Ziekenhuis Maastricht' had geen mens het waarschijnlijk voor mogelijk gehouden dat er ooit nog eens een situatie zoals die nu in de U-raad is zou ontstaan. We herinneren ons nog de ontvangst die we Pais rond de akties voor spoedige uitbouw van de RL tot een volwaardige universiteit en van Agt vorig jaar bij het overhandigen van een oorkonde m.b.t. het academisch ziekenhuis op Randwijck hebben gegeven toen ze beloftes niet bleken na te komen. Groot was de vreugde toen de definitieve toezeggingen werden gedaan voor de bouw op Randwijck. Het aktiecomite, bestaande uit mensen uit praktisch alle lagen van de bevolking uit de regio, was toen als zodanig niet direct meer nodig. Er ontstond een situatie dat de betrokkenen op de RL zelf de plannen moesten gaan invullen. De Maastrichtse bevolking eiste natuurlijk wel dat een en ander zou leiden tot een spoedige in gebruik neming van dat nieuwe gezondheidscentrum op Randwijck en het verdwijnen van de ongelukkige werk- en verpleegsituatie in Annadal.

De discussie over het inrichten van de gezondheidszorg zelf moet natuurlijk doorgaan maar het inrichten daarvan is toch een permanent proces en hangt niet af van de vorm van een gebouw. In een 'levend' ziekenhuis is de inrichting afhankelijk van de mensen die er komen te werken en het is niet te overzien wie de volgende 10 of 20 jaar worden aangesteld.

Ik hoop dat je nooit meer in zo'n ongelukkige positie wordt gemanoefreerd als waar je nu in zit. Het komt niemand ten goede, maar toont wel aan dat de belangen van patiënten (en toekomstige patiënten) soms anders zijn dan de belangen van studenten. Geen van de twee groepen mag echter vergeten worden.

Met vriendelijke groet,

Rik Min.

Rechten: 210 inschrijvingen

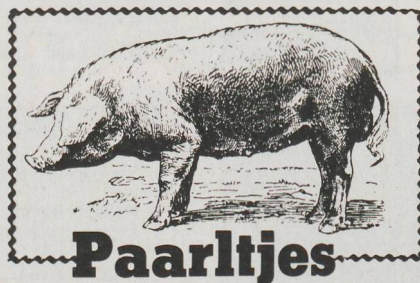
Volgens het Centraal Bureau voor Aanmelding en Plaatsing hebben zich tot nu toe 210 mensen aangemeld die tot de eerste lichting rechtenstudenten in Maastricht willen behoren. De nieuwe studierichting kan in haar eerste jaar maar 100 studenten herbergen. De belangstelling voor Maastricht lijkt vooral Nijmegen studenten te gaan kosten. De juridische fakulteit daar ziet als enige de belangstelling dalen, terwijl het aantal aanmeldingen voor een rechtenstudie landelijk gezien 13% hoger ligt dan vorig jaar.

De cijfers van het CBAP geven een lichte daling (6,7 %) van het totale aantal te verwachten eerstejaars het Wetenschappelijk Onderwijs te zien. De belangstelling voor Geneeskunde en Sociale Gezondheidskunde blijft gestadig dalen, maar de vraag is nog steeds een veelvoud van het aantal beschikbare plaatsen. (Voor de 150 eerstejaars-plaatsen van de Medische Fakulteit staan al 385 mensen in de rij en voor de 150 plaatsen bij Soci-

ale Gezondheidskunde hebben zich al 370 mensen gemeld.)

De dalende belangstelling voor het WO wordt vooral veroorzaakt door studierichtingen als pedagogie, psychologie en andragogie, die plotseling een scherpe terugval te verwerken krijgen. Daartegenover staan rechten en economie, die onverwacht een forse stijging van de belangstelling boeken. Vermoedelijk hangt dit samen met de konjunktuur waarin een algemene opleiding meer perspectieven biedt dan een specialistische. Vooral de Rotterdamse Erasmusuniversiteit krijgt die stijgende belangstelling te verwerken, zowel bij economie als bij rechten. In Leiden worden komend jaar meer dan duizend rechtenstudenten verwacht, die erg moeilijk zullen zijn op te vangen. De studierichting informatica, die dit jaar begonnen is, mag zich in een enorme populariteit verheugen: het aantal aanmeldingen stijgt van 338 naar 795.

J.H.

Paarltes

(Paarltes zijn gratis annonces voor personeel en studenten van de Rijksuniversiteit Limburg).

In een druk lustrumjaar met vele activiteiten zoeken wij met spoed TENOREN, die zich bij ons aan willen sluiten, om gezamenlijk te zingen in HET UNIVERSITEITSKOOR MAASTRICHT. Kom langs op de repetitie, elke maandagavond in de aula van half 8 tot half 10.

2 ervaren secretaresses willen gaarne uw scripties, rapporten e.d. uittypen. Wilt u meer informatie, bel dan even 043-627526 of 043-73871 (na 18.00 uur).

Gevraagd: twee studenten van de RL om zitting te nemen in de Gebruikersraad Trefcentrum, die zich voornamelijk bezig houdt met de restauratieve voorzieningen.

Aanmeldingen te richten aan Leny Brinkhuizen, Dienst Civiele Zaken, toestel 202 of mondeling Poortgebouw 1e etage.

Wilt u verlost worden van een lastige tegenstander?

Vraag eens naar en verloskundige, tel. Annadal, 2158

observant

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgegeven door de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redaktieadres:
Tongersestraat 53, kamer 304
6200 MD Maastricht
Tel.: 043-888319 of 888309
(doorkiesnummer).

Stichtingsbestuur

Gerard Majoor (voorzitter), Loes van Bentem (secretaris), Kees Schröer (penningmeester), Jan Pas, Kees Ruissen.

Redactie:

Ton Hamelaers, Jacques Herraets, Richard Janssen, Evelyne de Leeuw, Jan Meijers, Kees Ruissen, Maurice van der Sangen, Els Schoenmakers, Ger van der Vusse, Edith Goppel.

Adviseur: Joep Offermans.

Grafische vormgeving: Guus van Rooij
Foto's: Koen van der Gugten, Hans van Dijk.

Tekeningen: Pascal Oost, John Pex, Chris Voskamp.
Druk. Leiter-Nypels BV, Maastricht

Spelregels voor ingezonden kopij

Brieven (reacties op verschenen artikelen):
— niet langer dan één kolom (= een kopij-vel).

— uiterlijk één week voor de verschijningsdatum inleveren.

Artikelen: voor ingezonden stukken eerst contact opnemen met de bureoredactie voor afspraken over lengte etc.

Nieuwbouwplan valt kleiner uit

In de herziene schets voor de nieuwbouw van het Akademisch Ziekenhuis Maastricht wordt er rekening mee gehouden dat de oppervlakte van het gebouw en het aantal bedden beperkt kunnen blijven door een nauwe samenwerking met de eerstelijnszorg en een kortere verpleegduur. Het op 29 januari vrijgegeven plan is een aangepaste versie van de structuurnota uit 1980. Drs. J. Verheij, de voorzitter van het ZM-bestuur, meent dat het nu gepresenteerde plan tegemoet komt aan de kritiek die van verschillende zijden op de structuurnota is uitgebracht.

De 'Globale nota van divergentie en relatieplan', zoals het nu verschenen plan officieel heet, gaat uit van een ziekenhuis met 705 bedden en een totale vloeroppervlakte van 70.000 m². Daarvan is 42.000 m² bestemd voor de patiëntgebonden afdelingen. Ziekenhuis St. Annadal heeft 768 bedden op 46.000 m². Dat ondanks een voorziene uitbreiding van de activiteiten met open hartchirurgie en niertransplantatie het beddenaantal daalt is volgens Verheij te danken aan de verwachte verschuiving van de zorg naar de eerste lijn en aan een kortere verpleegduur. *'Wij gaan de eerste lijn helpen de patiënt zoveel mogelijk uit het ziekenhuis te houden,'* verzekerde Verheij. De grotere aandacht voor de eerste lijn komt in het bouwplan tot uitdrukking in de grote ruimte die gereserveerd is voor de poliklinieken en een diagnostisch centrum. De structuurnota AZM van de Faculteit der Geneeskunde pleit voor zo'n uitgebreid centrum (transmurale unit) met voorzieningen als bloedafname, ECG-registratie, eenmalige konsulten, nascholing, dagbehandeling en revalidatie. In een deel van die behoeften is in het nu gepresenteerde diagnostisch centrum voorzien.

Verheij is van mening dat ook voor het overige de structuurnota goed verwerkt is in het nieuwe plan en dat er alle mogelijkheden blijven voor de universiteit om de geboden ruimte te benutten voor de verwezenlijking van de basisfilosofie. De kritiek die het bestuur van bepaalde kanten heeft gekregen omdat het niet voldoende rekening zou houden met de basisfilosofie en de regionalisatie, vindt Verheij niet terecht. Volgens hem staat nergens in de basisfilosofie dat de academische functies over de regio gespreid moeten worden. *'Ik geef toe dat in een academisch ziekenhuis niet alle facetten van het vak even goed te leren zijn en dat je daarvoor beter bij andere ziekenhuizen in de regio terecht kunt, maar ik*

vind nergens in de basisfilosofie dat je dan van al die ziekenhuizen academische instellingen moet maken.' Het nu voorliggende plan voorziet alleen voor de afdelingen neurochirurgie en radiotherapie dat daarvan de zwaartepunten buiten Maastricht blijven, namelijk in Heerlen, waar de vereiste kostbare uitrusting al aanwezig is.

Hoe de universiteit de basisfilosofie binnen het academisch medisch centrum probeert te verwezenlijken, is haar zaak, vindt Verheij: *'Wij bieden alleen de ruimte. Als de tekening bekijkt moet je je niet afvragen waar de basisfilosofie is, maar óf die daarin kan worden verwezenlijkt.'*

Verheij noemt de kans dat de toestemming en het geld op tafel komen om in 1984 met de bouw te beginnen *'voor deze tijd opmerkelijk groot'*. Op basis van het huidige prijspeil zouden de bouwkosten ongeveer 400 miljoen bedragen. Daarvan kunnen zeshonderd mensen zes jaar lang aan het werk gehouden worden. Vandaar dat het ziekenhuisbestuur het werkgelegenheidsaspect een zwaar accent geeft. Anderzijds hamert men er steeds op dat hoe langer de bouw wordt. De toestand in het verouderde Annadal wordt met de dag moeilijker en om akute knelpunten op te heffen moeten forse investeringen gedaan worden, waarschuwt Verheij.

JH

U-raad krijgt veel kritiek

De manier waarop Richard Starmans als voorzitter van de universiteitsraad is weggestemd en het daarop volgende vertrek van acht raadsleden hebben een golf van reacties losgemaakt zowel binnen als buiten de universiteit. Zo zijn er handtekeningenacties gehouden, heeft een groep studenten op 28 januari de U-Raadsvergadering onderbroken, heeft de fakulteitsraad van de Faculteit der Geneeskunde zich over de zaak beraden en is in de Amsterdamse universiteitsraad tegen het gedwongen aftreden geprotesteerd. Een actiegroep van NSEM-en Lucifer-aanhangers heeft voor 10 februari een grote discussieavond in de aula belegd waar besproken wordt wat de studenten te doen staat nu zij niet meer in de universiteitsraad vertegenwoordigd zijn. Intussen werkt een vertrouwenscommissie verder aan de voordracht voor een nieuwe voorzitter.

Ongeveer 60 studenten hebben op 28 januari een bezoek gebracht aan de vergaderde raad om te protesteren tegen diens houding in de zaak-Starmans. De demonstranten wilden een discussie met de raad aangaan over de vraag hoe men verder dacht te kunnen werken zonder studentenvertegenwoordigers, die zich juist sterk hadden gemaakt voor een beter democratisch functioneren. Met name Henk Hoogland verdedigde het omstreden raadsbesluit als principieel zuiver. Hij adviseerde degenen die zoveel verwijten hadden tegen de raad zich bij een volgende gelegenheid kandidaat te stellen.

Van de overgebleven twaalf raadsleden toonden er twee, René Verspeek en Gert van Dijk, uitdrukkelijk begrip voor en-

kele bezwaren die de studentenfractie op 28 januari tot opstappen bewogen. Tijdens de vergadering lieten zij weten ook weinig waardering te kunnen opbrengen voor de manier waarop het College van Bestuur de raad informeert. Maar CvB-voorzitter van den Biggelaar wees die kritiek van de hand. Immers, de raadsvoorzitter was verzocht alle CvB-vergaderingen bij te wonen en vragen waren voor zover mogelijk altijd snel en uitvoerig beantwoord.

In de vergadering van de raad van de Faculteit der Geneeskunde kwam de kwestie aan de orde of studentenadviseur Piet Portegijs ook het veld moest ruimen. Net als Starmans was hem verweten dat hij niet loyaal tegenover zijn instelling had gehandeld door als lid van de werkgroep ZM-Delft te praten met de pers en politici over de kwalijke gevolgen die een grootschalig academisch ziekenhuis zou hebben voor de basisfilosofie. Portegijs is door het fakulteitsbestuur gewaarschuwd dat hij als adviseur ontslagen wordt als hij doorgaat met zijn ZM-Delft-activiteiten, die indruisen tegen het standpunt van de fakulteitsraad en -bestuur. De raad heeft de kwestie 11 februari op de agenda gezet. De raad van de Algemene Faculteit heeft een motie aangenomen waarin verontrusting wordt uitgesproken over het gebeurde en de politieke gevolgen. Nóg een raad heeft zich met de kwestie Starmans beziggehouden. In de universiteitsraad van de Universiteit van Amsterdam is op 26 januari een verklaring voorgelezen waarin teleurstelling wordt uitgesproken over het aannemen van de motie van wantrouwen tegen Starmans. Vijf fracties en een aantal buitenuniversitaire leden, sa-

men goed voor een ruime meerderheid, zeggen verbaasd te zijn over de onterechte mening van de Maastrichtse raad, 'dat zijn voorzitter geacht wordt loyaal te zijn aan de standpunten van de ene of andere fakulteitsraad en dat die universiteitsraad kennelijk de vrijheid van meningsuiting van zijn voorzitter als persoon heeft betreurd.' De Amsterdammers hopen dat hun Maastrichtse collega's op hun dwalingen zullen terugkomen.

Enkele medewerkers uit het hoofgebouw hebben in beperkte kring een verklaring ter ondertekening verspreid, waarin de raad verweten wordt onzorgvuldig te werk te zijn gegaan bij de behandeling van de motie van wantrouwen. De voorbespreking zonder studenten, het afhouden van een inhoudelijke discussie en de haast waarmee zonder

peiling van de achterban meteen naar het uiterste middel is gegrepen, zijn voor de ondertekenaars redenen om als een willekeurige groep kiezers de raad van hun ongenoegen te doen blijken. Daarbij onthouden ze zich uitdrukkelijk van een oordeel over de vraag of het optreden van Starmans korrekt was.

Een groot aantal handtekeningen wordt verwacht door de organisatoren van een handtekeningenactie van NSEM en Lucifer, twee organisaties die nieuw leven is ingeblazen door de gebeurtenissen in de universiteitsraad. De ondertekenaars, medewerkers en studenten, geven zo uiting aan hun onvrede over het democratisch functioneren van de raad. De handtekeningenactie moet op 10 februari bekroond worden met een groots opgezette discussieavond in de aula.

Het raadsbesluit heeft niet alleen afkeu-

ring opgewekt. De voorzitter van het bestuur van ziekenhuis Maastricht, Drs. J. Verheij, heeft de perskonferentie ter gelegenheid van de presentatie van het vernieuwde ziekenhuisplan aangegrepen om zijn visie op de affaire te geven. Hij rekent de beroering daarover tot de 'universitaire folklore' en gelooft dat de kritiek op het ziekenhuis, zoals die door de werkgroep ZM-Delft wordt verwoord een zaak is van één à twee studenten en zeker niet stoelt op een brede mening binnen de universiteit. Hij zei het ook erg onverstandig van de D '66-fractie te vinden zich door de studenten tot het stellen van kamervragen te hebben laten verleiden, 'maar ik weet uit eigen ervaring hoe gemakkelijk het is om via die fractie vragen te stellen'.

JH

Vastelaovend same!

Zoals met het van zolder halen van het kerststalletje elk jaar het naderend Kerstfeest wordt aangekondigd, zo onmiskenbaar is Carnaval op komst, wanneer bij mij thuis de huis- en telefoonbellen wat vaker rinkelen dan normaal al het geval is.

Want net als dat kerststalletje word ook ik ieder jaar als oud-Carnavals-autoriteit (Prins Carnaval 1959 en tot 1976 ceremoniemeester van het officiële Maastrichtse Carnaval) uit de mottenballen gehaald om te spreken en te schrijven over dat, in deze dagen, zo favoriete onderwerp: 'De Mestreechter Vastelaovend'.

Nog afgezien van de goed bedoelde kado-bonnen en flessen drank om het z.g. 'stille seizoen' na Carnaval enigszins redelijk door te komen (met de onverbrekelijk aan Carnaval verbonden 'Aswoensdag-metaliteit' pleeg ik deze gaven steeds gelaten en in nederigheid te aanvaarden) vind ik het spreken en schrijven over Carnaval beslist geen onaangename karwei.

Ik word daarbij dan ook op geen enkele wijze gehinderd door de realiteit dat de aan mij gerichte verzoeken wellicht eerder zullen voortkomen uit wat gemakzucht van redacteuren, besturen en pastoors, die door mijn toedoen vrije snipperuren verwerven dan aan een oprechte belangstelling en nieuwsgierigheid voor datgene, wat een zekere They Bovens over Carnaval te vertellen heeft.

Carnaval is immers een fenomeen, dat zich nauwelijks in woorden laat vangen, zodat het trachten om dat toch te doen zonder meer beschouwd kan worden als een lachertje of een goed bedoelde Carnavalsgrap.

Daarvan overtuigd reageer ik dan ook gaarne op het verzoek van uw redactie om in deze kolommen iets over Carnaval te schrijven.

Een andere reden om het graag te doen is, dat ik nog bijzondere prettige herinneringen heb aan die gedenkwaardige 9 januari 1976 toen de R.L. als R.U.L. nog uit- en aanspreekbaar was en ik als professor en uitzonderlijk hoogleraar aan de faculteit der Kretologie van de Narrenuniversiteit Limburg, de N.U.L., een kleine bijdrage mocht leveren aan het vergroten van de wanorde op die dag.

Zij die toen goed naar mij geluisterd hebben (en dat zullen er overigens gezien het groot aantal buffetten en het grats

entree wel niet zo veel zijn geweest) zullen toen al wel begrepen hebben, dat ik tot een serieus woord over Carnaval in deze kolommen nauwelijks in staat moet worden geacht. Voor degene, die niet onder mijn gehoor was, moge het volgende volstaan: Stel dat ik hier een verhandeling zou houden over Carnaval en in het kader daarvan b.v. zou beweren, dat een 'Zate Herremenie' geheel iets anders is dan een beschonken muziekgezelschap en dat deze als reactie op het serieus muziekleven per definitie ongeuniformeerd is, uit de pas loopt en vals blaast, dan zou ik precies datgene gedaan hebben wat tot elke prijs voorkomen dient te worden n.l. te beweren, dat een Zate Herremenie 'iets' zou zijn en dat terwijl deze hooguit aangeduid kan worden met een 'Utsniksenutweurtniks'.

Ergo: Het Maastrichtse Carnaval valt niet te beschrijven. Het voltrekt zich elk jaar in elk individu op een andere en autonome wijze en we zó, dat iedereen voor zover hij dat in het dagelijks leven al niet was, voor ieder ander een compleet mysterie gaat vormen.

Neem nou Rob van den Biggelaar. Wat bewoog hem om zich op 3 Februari j.l. met gevaar voor eigen serieus leven te begeven in het hol van de N.U.L.-leeuw om in het bezit te komen van een van NUL waarde zijnde titel van Doctor Honoris et Humoris Causa?

Wij weten het niet en na zijn referaat voor de Narrenuniversiteit aanhoord te hebben eerlijk gezegd nog minder. Voor iemand, die hem uit zijn biografie: 'Ik Rob van den Biggelaar, het onbekende wezen' als eens eerder heeft horen voorlezen, bevatte dit n.l. weinig meer informatie dan die we al hadden. Gezien de korte tijd, die hij pas in Limburg vertoeft, moet ons inziens een en ander dan ook worden toegeschreven aan het gedragspatroon, dat kenmerkend is voor iemand, die nog midden in de publiciteitsjaren zit. In dat licht moet ook zijn ijver gezien worden, om in deze regio nog eens uit te groeien tot een kleurrijk figuur. Hoe verklaart u anders zijn Lidmaatschap van de Wolderse 'Blauwen'? Wedden, dat hij, als hij ooit weer eens naar Holland zou terugkeren, zich daar als Limburger zal uitgeven? Want je kunt van de Biggelaar zeggen wat je wilt: Uitgeven kan 'ie!

They Bovens

(Professor N.U.L.)

Mergelland wordt zich bewust van gezondheid en welzijn

Meer en meer beginnen mensen zich bewust te worden van hun eigen gezondheid en alles wat daarmee samenhangt; medische naslagwerken worden druk geraadpleegd, de T.V. dokter haalt hoge kijkcijfers, alternatieve genezers zien hun klandizie gestaag groeien en zelfs de oude volksgeneeskunde staat weer in het middelpunt van de belangstelling. Al deze nieuwe mogelijkheden maken een keuze echter niet eenvoudiger en er ontstaat een nieuw probleem: waar kan ik in mijn situatie het best met mijn vragen en problemen terecht.

Wellicht is juist dit probleem een van de oorzaken van het ontstaan van de Gezondheidswinkel, die juist informatie wil verstrekken over de mogelijkheden en als wegwijzer wil fungeren. In vele steden is de Gezondheidswinkel inmiddels ingeburgerd, ook in Maastricht bestaat nu enkele jaren zo'n voorziening, maar dat zoiets niet altijd in een universiteitsstad hoeft te ontstaan of zelfs maar in een grote stad bewijst het Mergelland. Eigenlijk kun je in ons geval niet spreken over een Gezondheidswinkel, maar gaat het meer om een Informatie- en activiteiten centrum, zegt Marij Sarabèr, één van de initiatiefnemsters van dit centrum. Het centrum is eigenlijk ontstaan uit een breed opgezette oriëntatieavond over gezondheid in het algemeen die begin 1980 in Gulpen werd georganiseerd door werkers in de 1e lijns gezondheidszorg, zoals maatschappelijk werk, wijkverpleegkundigen en een arts en waar door allerlei mensen over bepaalde thema's is gesproken. Het organiserend comité heeft een aantal van de daaruit opgekomen vragen gebundeld tot thema's waar mensen op konden inschrijven, en daaruit zijn weer groepsbijeenkomsten ontstaan. Omdat je niet eindeloos over een bepaald onderwerp kunt blijven praten, is dat na verloop van tijd wat doodgebloed, maar juist vanuit de leken die ermee bezig waren geweest kwam de vraag naar voren of daar niet iets blijvends van kon worden gemaakt, iets waar wat meer structuur in zat.

Op deze wijze is men in Gulpen op het idee van een Gezondheidswinkel gekomen en men is zich toen gaan oriënteren op de mogelijkheden. Er zijn o.a. gesprekken gevoerd met medewerkers van de RL, die ook betrokken waren bij het opstarten van de Gezondheidswinkel in Maastricht, maar al spoedig kwam men tot de slotsom dat een winkelidee in de plattelandsomgeving van Gulpen niet haalbaar zou zijn, en dat je hoogstens

een soort telefonische dienstverlening zou kunnen starten, waardoor je dan op basis van afspraken tot een wat uitgebreider gesprek zou kunnen komen.

De andere poot van de hele onderneming, namelijk het organiseren van groepen en bijeenkomsten bleek wel realiseerbaar, en men besloot zich in eerste instantie daar op te richten en ondertussen te proberen wat financiën los te krijgen om in een latere fase de informatiekant uit te bouwen. Het Centrum kampt met een ernstig tekort aan middelen om

juist die informatieverstrekking op te zetten, want daarvoor is een gezellige ruimte nodig waar de mensen zonder drempelvrees binnen komen, er is behoefte aan informatie-materiaal, folders, brochures e.d. Men heeft bij diverse instanties aangeklopt om subsidie, ook bij de RL ligt een verzoek om een startsubsidie. 'Juist de RL, die zich volgens de uitkomsten van de lustrumconferentie vooral moet richten op de regio, zou dit soort activiteiten ook financieel moeten ondersteunen', vindt Marij Sarabèr. Het is daarbij niet te hopen dat de aanvraag in de ambtelijke molens vermeden zal worden.

Vrijwilligers

Het Centrum werkt momenteel met ongeveer 10 vrijwilligers, die zich voornamelijk bezig houden met de organisatorische kanten van informatieavonden over een bepaald thema, zoals een avond over jeugdpuistjes die onlangs gehouden is en zeer goed is bezocht, een middag die over de ziekte van Parkinson in samenwerking met de patiëntenvereniging, die met 53 bezoekers goed bezocht was. Een avond over voeding en nog vele andere onderwerpen waar een duidelijke be-

hoefte aan bestaat. De inhoudelijke kant van de onderwerpen worden altijd door deskundigen behartigd, die speciaal voor die activiteit worden gevraagd. Wat brengt de vrijwilligers ertoe dit werk te doen? Peter Ezerman: *Ik ben een tijdje betrokken geweest bij een verdeelcentrum voor biologische producten en van daaruit ben ik geïnteresseerd geraakt in voeding en gezondheid en alternatieve geneeswijzen en toen ik hoorde dat er hier plannen waren om op dat gebied iets te organiseren leek me dat wel iets voor mij.*

Wil Rijkhoek, zelf professioneel werkzaam in de gezondheidszorg benadrukt dat het zeker niet alleen om alternatieve geneeswijzen en dergelijke gaat; er zitten bij de groep vrijwilligers allerlei mensen die op de een of andere manier geïnteresseerd zijn in mensen en hun gezondheid, en daar in het verleden op een of andere manier al mee te maken gehad hebben. Het Centrum zou de vrijwilligersgroep graag uitbreiden met nog enkele mensen, en hopen daarbij op medewerkers of studenten van de RL die in de regio Gulpen wonen. De vrijwilligers houden zich bij hun activiteiten aan een soort gedragscode, waarmee vooral ook bij de plaatselijke huisartsen de argwaan is weggenomen tegen hun initiatieven, omdat al snel gevreesd werd dat men 'dokterje' wilde gaan spelen. Nu is de verstandhouding tussen de huisartsen in de regio en het informatiecentrum in het algemeen erg goed.

In de nabije toekomst willen ze zich vooral richten op het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten over onderwerpen waarvan gebleken is dat daar behoefte aan bestaat en het inrichten van de 'winkel', omdat de huidige accommodatie nog niet zo erg nodig tot een gesprekje. 'We moeten in ieder geval proberen om wat herkenbaarder te worden voor de bevolking', zegt Marij, 'dat de mensen ook van de straat af kunnen zien dat we hier zitten'.

Momenteel draait het Centrum onder de vleugels van het Groene Kruis, maar men wil in de toekomst proberen om een wat minder afhankelijke organisatievorm op te bouwen, waarvoor geld een eerste vereiste is.

Het Centrum is op donderdag-ochtend en avond geopend en is gehuisvest in het Groene Kruisgebouw in Gulpen en richt zich op de regio Mergelland, w.o. Vaals, Wittem, Gulpen, Margraten en Valkenburg. Als de behoefte daar aanleiding toe geeft, wil men het aantal openingsuren zeker uitbreiden. Het Centrum presenteert zich met de leus: Op je gezondheid! De vrijwilligers van het informatie- en activiteiten centrum zien hierin duidelijk een opdracht.

K.R.

Geen stages meer voor eerstejaars AF

In een brief die de studenten Sociale Gezondheidskunde daags voor de aanvang van het kerstreces van Jan Boots (in zijn hoedanigheid van voorzitter van de onderwijscommissie) ontvingen, stond dan eindelijk zwart op wit wat al zolang in de pen had gezeten en waarover de meest wilde geruchten de ronde waren gaan doen: geen stages (zoals in de studentenmond de praktijkoriëntaties worden genoemd) meer voor eerstejaars.

Om meer duidelijkheid te krijgen in deze, voor veel studenten onbegrijpelijke, zaak, vroegen wij de heer Boots om nader commentaar.

Er zou sprake zijn van veldbederf: de instellingen waarbij de studenten hun praktijkoriëntatie opdoen, zouden niet al te gelukkig zijn met de wijze waarop de bezoeken verlopen. Een brief van het Medisch Regionaal Centrum hierover wordt in de brief van Boots aangehaald. Om de goodwill te sparen in de regio leek het dus beter om de kortdurende stages (waarvan overigens ook het leerrendement twijfelachtig zou zijn) te laten vervallen, teneinde in de jaren twee, drie en vier langer durende stages naar ieders wens in de regio te kunnen plannen.

De twee weken durende onderzoeksstage die in het studiejaar 1980/81 in het blok 1.6. was opgenomen, is om een geheel andere reden verdwenen. Het bleek, volgens Boots, dat blok 1.6. (nu 1.3.) inclusief een onderzoeksstage plus een werkstuk dat daarvan/na moest worden ingeleverd, voor veel studenten erg zwaar was. Reden om de stage te laten vervallen en — naast andere redenen — het blok eerder in het jaar te plannen.

Over het feit dat men dit alles zo laat (bijna op de helft van blok 1.3) te horen kreeg, was de mening van de heer Boots duidelijk: het was inderdaad te laat, door de drukke werkzaamheden van een nieuwe Onderwijscommissie die pas vrij laat werd geïnstalleerd, waardoor een minder adequate afhandeling van de zaak in de hand werd gewerkt.

Studenten kunnen echter gerust zijn: in de Onderwijscommissievergaderingen van 14 januari is beslist over alternatieven. Die zullen daarna zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd.

En nu?

En wat nu? Hoe denken de studenten er eigenlijk zelf over?

Over het algemeen is men zéér positief over zowel de lange als de korte stages, terwijl de stage in het overigens als zwaar beoordeelde blok 1.6 zelfs door 90% van de studenten als positief werd ervaren (nog te verschijnen evaluatierapport). Niet alle korte veldbezoeken hebben dat

De feiten

26 juni 1981. De Onderwijscommissie ontvangt van de jaarcoördinator 1e jaar SG een notitie over de oriëntaties en stages in de studie Sociale Gezondheidskunde. Gesteld wordt dat het effect van kortdurende veldbezoeken dubieus lijkt in verband met mankrachtinvestering, veldbederf en leerrendement. Er moeten alternatieven worden gezocht: AV-materiaal, eventueel een facultatieve zomerstage.

7 juli. Van de Arend (jaarcoördinator) deelt in de OC mee veel positieve reacties van studenten en medewerkers te hebben vernomen over de stage in blok 1.6. Hij vindt daarom dat hij voorbarig is geweest om ook deze stage (zie 25 juni) te willen schrappen, deze zaak zal bij de behandeling van bovenstaande notitie opnieuw aan de orde komen.

14 juli. Naar aanleiding van de notitie van V.d. Arend besluit de OC de korte stages te laten vervallen. Bij het nemen van dit besluit zijn géén studenten aanwezig (het is vakantie, maar niet voor de OC).

20 oktober. Notitie over instelling van een subcommissie van de OC, de stagecommissie, waarop de hele problematiek zal worden afgewenteld.

28 oktober. Brief van het Medisch Regionaal Centrum aan het College van Bestuur. Stages blijken een grote druk uit te oefenen op de instellingen in de regio. De werkgroepen van het MRC (de echelons) adviseren in de eerste plaats kortdurende veldbezoeken te vervangen door reportages op audiovisueel gebied, ten tweede om de langere stages beter te begeleiden, en ten derde stellen zij 'dat het noodzakelijk wordt geacht dat de organisatie van de stages voor de beide faculteiten beter wordt begeleid vanuit de RL dan tot nu toe bij de stages van de Medische Faculteit het geval was.' (Sic!). De problematiek blijkt dus ook — en misschien zelfs vooral! — de MF te raken.

12 november. Notitie van Boots aan Hensen (stagecoördinator), Leunissen (secretaris AF) en Dubois (voorzitter stagecommissie) over het vervallen van de 'korte stages'.

19 november. Eerste conceptbrief van Boots aan de studenten (niet verzonden).

17 december. Brief van Boots dat alle stages in het eerste jaar zijn afgeschaft, met als argument de brief van het MRC (let U even op de data 14-7 en 28-10?).

opgeleverd wat studenten ervan verwachtten, maar met name de bezoeken aan zwakzinnigeninrichtingen en bejaarden werden erg gewaardeerd.

De belangrijkste factor voor het stuklopen van de kortdurende praktijkoriëntaties is volgens vele studenten de slechte organisatie. Pas op zeer korte termijn hoorde men soms wáár er stage zou worden gelopen.

Ook de integratie van de oriëntatiebezoeken in de betreffende blokken liet nog wel eens te wensen over: 'Ik heb daar een dag door de gangen gewandeld, erg veel heb ik niet geleerd hoor.'

Studenten zien belangstellend uit naar de geboden alternatieven. Zullen die een volwaardige vervanging zijn?

EdL

Studentenzaken wordt aparte dienst

Op aanraden van een hiervoor in het leven geroepen werkgroep heeft het College van Bestuur (CvB) besloten om de dienst Studentenbelangen en haar onderafdeling Studentenadministratie los te koppelen van de dienst Personeelszaken, waardoor de naam dan ook verandert in dienst Studentenzaken.

Voor deze ont koppeling zijn twee hoofdoorzaken aan te geven: de integratie van studenten en medewerkers in één dienst blijkt niet werkzaam te zijn, en door het samengaan kwamen organisatorische problemen te vaak voor.

In het CvB besluit, dat genomen werd aan de hand van een rapport van genoemde werkgroep worden de consequenties vermeld voor verschillende deelgebieden in het universitaire leven. Deze zijn:

Studentenhuisvesting: De Stichting Studentenhuisvesting Maastricht (SSHM) neemt de verantwoordelijkheid voor de huisvesting van studenten op zich. Dit orgaan werkt samen met de RL en de HBO's in verband met gegevens over woningzoekende studenten en krijgt huisvesting, mankracht en financiën van de RL. Het orgaan pleegt overleg met de gemeente en de woningbouwverenigingen.

Lichamelijke Vorming en Sport (LV & S): De taak blijft hetzelfde als hij was, waarbij het in vergelijking met andere studentensteden-geringe-voorzieningspakket zeker gehandhaafd dient te blijven, ondanks het stijgend aantal studen-

(vervolg op pagina 12)

Sociale gezondheidkunde, een keerpunt?

(Van Voorlichting)

Het is 26 oktober 1979. In een overvolle Staarzaal vindt een eerste voorlichtingsdag plaats over de nieuwe studierichting Sociale Gezondheidkunde, die in september 1980 aan de RL van start zal gaan. Zo'n 1600 belangstellenden hebben laten weten deze informatiebijeenkomst te willen bijwonen. Onder hen een groot aantal mensen uit 'het veld', artsen, verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, bestuurs- en direktieleden van gezondheidsinstellingen, die de verrichtingen van de Werkgroep Algemene Faculteit tot dan toe bij voortdurend en met een kritisch oog hebben gadegeslagen. Tijdens het eerste, plenaire, gedeelte van het programma geeft Wijnand Wijnen, bouwdekaan van de Algemene Faculteit, een uiteenzetting van het begrip Sociale Gezondheidkunde. Na een AV-presentatie over het 'Maastrichtse' onderwijsstelsel en een aantal praktische gegevens ten behoeve van de aankomende studenten volgt het tweede programma-onderdeel. Het is de bedoeling, dat de aanwezigen nu zelf op informatie uitgaan. In de foyer is voor dat doel een informatie Markt ingericht. Netjes naast elkaar staan 3 tafeltjes, voorzien van de bordjes 'Beleid en Beheer van Gezondheidsvoorzieningen', 'Gezondheidsvoorlichting en -Opvoeding' en 'Verplegingswetenschap' en bemand door RL medewerkers. Daar kunnen de aanwezigen terecht voor 'gerichte vragen over de 3 afstudeerrichtingen', zo vermeldt het programma. In de loop van de happening en naar aanleiding van een lichte verwondering onder de deelnemers, realiseren de inrichters zich dat nagelaten is voor de presentatie van Sociale Gezondheidkunde een aparte plek in te richten.

Inmiddels leven we ruim twee jaar later en binnen de Algemene Faculteit heeft men niet stilgezeten.

In september 1980 is het onderwijs in de Sociale Gezondheidkunde gestart, gebaseerd op voorlopige doelstellingen, die voor de propedeuse geformuleerd zijn. Op dat moment is er nog niet één kroondocent in de vakgebieden van Sociale Gezondheidkunde benoemd. Voor de vormgeving van het onderwijs wordt aangehaakt aan de onderwijsprincipes en -methoden, die in de faculteit der Geneeskunde al zes jaar lang worden gehanteerd.

Doelstellingen

Intussen hebben de meeste kroondocenten Sociale Gezondheidkunde in de loop van 1981 hun intrede gedaan. Reden voor het FB om zich samen met de nieuw aangekomenen eens te bezinnen op de onderwijsdoelstellingen voor Sociale Gezondheidkunde. Begin december vertrekt het gezelschap naar het gelderse Renkum voor een bestuursberaad. Daar is m.b.t. de doelstellingen Sociale Gezondheidkunde en de relatie tot de afzonderlijke afstudeerrichtingen een voorstel geformuleerd. Er is ook gesproken over de hoofdlijnen voor het wetenschappelijk onderzoek.

Tenslotte zijn er de bezwaren besproken, die bij stafleden en docenten leven over de opzet van het curriculum, zoals dat inmiddels vorm heeft gekregen. Daarbij is de wens naar voren gekomen om — zonder afbreuk te doen aan de uitgangspunten van zelfwerkzaamheid en probleemoriëntatie — meer ruimte te scheppen voor het aanbieden van een grotere variëteit van onderwijsvormen, die optimaal aansluiten bij het kennisgebied van Sociale Gezondheidkunde. Als suggesties worden genoemd: werkcolleges, voordrachten (mini-colleges?) themagroepen en dergelijke.

Hoorzitting

Hoe denkt de facultaire gemeenschap — docenten en studenten — over doelstellingen en vorm van het curriculum?

Om op deze vraag een antwoord te krijgen organiseert de onderwijscommissie op 6 januari een hoorzitting. In een royaal gevulde aula worden wensen, die er leven ten aanzien van de onderwijsdoelstellingen voor Sociale Gezondheidkunde, de vormgeving van het onderwijs en de relatie tussen deze twee grootheden naar voren gebracht. Als eerste spreker licht Hans Philipsen de voorstellen toe, die tijdens het bestuursberaad zijn ontwikkeld. Voorstellen die, zoals hij benadrukt, na verder te zijn uitgewerkt ter besluitvorming in de WUB-se kanalen worden geleid. Echter, beslissingen moeten met voortvarendheid genomen worden. De tijd dringt. Vóór april moeten er definitieve voorstellen aan de faculteitsraad zijn voorgelegd, wil men niet nog een jaar voortgaan op de oude weg, die inmiddels wel enige kritiek heeft ontmoet. Kritiek, die wat de onderwijsvorm betreft, betrekking heeft op het contact

student/docent, op de onduidelijke plaats van de tutor (die al dan niet inhoudskundig moet zijn), op de kwaliteit van het studiemateriaal, in het bijzonder de casussen, die in de blokboeken zijn verwerkt op het gebrek aan afstemming tussen de blokken, de geringe mankracht aan wetenschappelijk medewerkers, de vaardigheidstrainingen en de dissatisfactie die sommige docenten in dit systeem ervaren.

Herbezinning op de onderwijsvorm in aansluiting op de doelstellingen is noodzakelijk, hierbij rekening houdend met de beperkte toedeling van mankracht en middelen.

Concluderend geeft Philipsen de suggesties vanuit het bestuursberaad als volgt weer:

— over Sociale Gezondheidkunde:

Er is één geïntegreerd studieprogramma. Binnen dit programma kan de individuele student door een juiste pakketkeuze te maken en door aan een aantal door de studieleiding opgelegde eisen te voldoen zich uiteindelijk in één der afstudeerrichtingen gespecialiseerd achten.

— Met betrekking tot de opbouw van het curriculum te komen tot een opzet waarin naast elkaar voorkomen: blokken, stages, keuze-onderwijs, maar ook andere vormen van kennisoverdracht als werkcolleges, voordrachten en themagroepen.

Studievereniging

Agora, de studievereniging van de Algemene Faculteit, heeft na Renkum ook niet stilgezeten. Zij presenteert bij monde van enkele van haar leden een aantal uiteenlopende visies op Sociale Gezondheidkunde. Een keuze wordt ter plaatse gemaakt. Centraal staat de vraag:

is Sociale Gezondheidkunde de som van de min of meer zelfstandig levende afstudeerrichtingen, of is er één geïntegreerd begrip Sociale Gezondheidkunde, waarbinnen specialisaties mogelijk zijn?

(Zegslieden van Agora spreken overigens een lichte voorkeur uit voor de laatste mogelijkheid. Die zelfde zegslieden achten tijdsdruk en gebrek aan mankracht en middelen oneigenlijke argumenten om beslissingen erdoor te jagen.)

Discussie

Tijdens de discussie gaan reacties vanuit de zaal eveneens in de richting van een sterke afwijzing van het argument tijdsdruk. Er wordt gepleit voor een schriftelijke enquête onder studenten om ook hun mening bij de voorstellen te betrekken. (Via een open vraag in de onderwijsagenda zijn studenten en docenten intussen verzocht meningen en voorstel-

(vervolg op pag. 10)

Open Universiteit: op je sloffen naar een akademisch diploma?

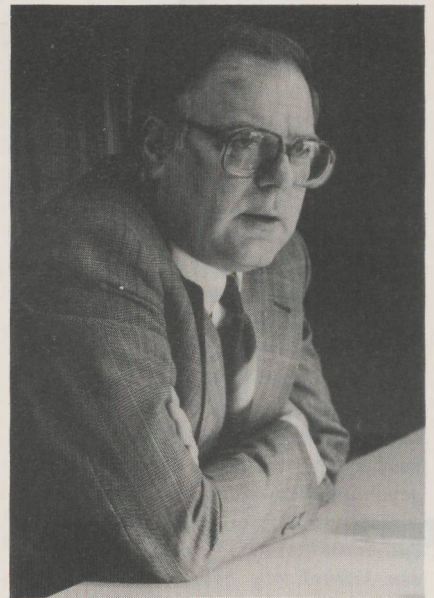
In een tijd, waarin het spookbeeld weer opdoemt van de akademikus die zijn kost moet verdienen als trambestuurder, doet het deugd te horen dat vanaf 1984 elke trambestuurder in staat gesteld wordt een academische opleiding te volgen. Want om te worden toegelaten tot de Open Universiteit hoef je geen VWO-diploma te laten zien of een colloquium doctum af te leggen. Het enige waarnaar gevraagd wordt bij de inschrijving is de leeftijd. Wie nog geen achttien jaar is wordt niet toegelaten. Maar wat de Open Universiteit pas echt open maakt is dat alle natuurlijke hindernissen als leeftijd, woonplaats of beschikbaarheid in verband met werk of gezinsleven zijn weggenomen.

Sinds de jaren zestig is de toegang tot het wetenschappelijk onderwijs er heel wat gemakkelijker op geworden, maar aan één gegeven is weinig veranderd: studeren aan een universiteit doe je na de middelbare school met de bedoeling je te laten opleiden voor een goed beroep. Daarvoor kies je een studierichting en leg je je vast om binnen een bepaalde tijd een bepaald vakkenpakket in je op te nemen. Wie dat er niet voor over heeft, kan zijn verzuim later praktisch niet meer goed maken. Een student aan de Open Universiteit kiest daarentegen zijn eigen vakkenpakket, dat al dan niet tot een diploma leidt, hij bepaalt zijn eigen studietempo en de plaats waar hij studeert. Want de berg komt naar Mozes: het studiemateriaal, dat volgens de nieuwste onderwijskundige inzichten is samengesteld, komt via de meest geavanceerde technieken zó de huiskamer binnen. Wat let iemand nog een academische studie te volgen?

De grote droom van de gelijke kansen lijkt zijn verwezenlijking te naderen in de hogere regionen van het onderwijs, waar 25 jaar geleden studentencorpora en Latijn sprekende professoren de dienst uitmaakten. Toch zal het soort foto's uit de Engelse kranten, waarop een 60-jarige mijnwerker glunderend zijn doktoraalbul laat zien, niet snel in de Nederlandse kranten verschijnen. Niet alleen omdat Nederland geen mijnwerkers meer heeft (anders had de Open Universiteit ook niet in Heerlen gestaan), maar vooral omdat de formele openheid haar praktische beperkingen kent. Want hoe goed de cursussen ook samengesteld en gepresenteerd mogen worden, er zullen altijd behoorlijk ontwikkelde intellectuele capaciteiten vereist blijven om de studie met goed gevolg te kunnen doorlopen. 'Bij de ontwikkeling van de cursussen wordt als uitgangspunt genomen dat de studenten ten minste beschikken over de kennis van HAVO of MBO, voorzover de op deze scholen verworven kennis van belang is voor de cursussen', staat in het voorlichtingsboekje van de Open Universiteit te lezen. Dus geen titel voor de trambestuurder of de ex-mijnwerker; de edukatieve kloof wordt alleen maar groter, wordt zelfs beweerd . . .

De Open Universiteit zal twee verschillende types studenten aantrekken: het ene type dat na de middelbare schoolopleiding, al dan niet bekroond met een getuigschrift, het afstandsonderwijs met al zijn gemakken verkiest boven het gebruikelijke dagonderwijs met al zijn ongemakken, en het andere type, dat vroeger om wat voor reden dan ook zijn kans voorbij heeft laten gaan. Mr. dr. G. Leibbrandt, sinds november vorig jaar in functie als de eerste voorzitter van het

College van Bestuur van de Open Universiteit en voordien directeur-generaal voor het Wetenschappelijk Onderwijs op het ministerie, bevestigt volmondig dat de Open Universiteit er vooral is voor de tweede categorie: 'Er is geen uitgebreid onderzoek naar de toekomstige clientele gedaan, maar op grond van ervaringen in het buitenland verwachten wij vooral studenten die op latere leeftijd de behoefte voelen om te gaan studeren. Ik denk dat die groep voor minstens de

Leibbrandt

helft uit vrouwen zal bestaan'. Voor het schrijven van de cursussen is het onmogelijk een modale student te ontwerpen. Daarvoor is de groep waarop wordt gemikt te veelzijdig van samenstelling en bovendien wil de Open Universiteit niet zoals het dagonderwijs de mensen alleen maar tot een diploma opleiden. Leibbrandt: 'Het systeem dat ons voor ogen staat is zo flexibel, dat je alle mogelijke categorieën tegelijk kunt bedienen. Het programma wordt opgebouwd uit modules, afzonderlijke cursussen, die in verschillende combinaties gebruikt kunnen worden. Je kunt een basispakket kiezen dat vereist is voor een examen, maar daarnaast is het ook mogelijk cursussen te kiezen zonder dat je examenambities koestert.'

Vooropleiding

Ook prof. dr. R.A. de Moor, de Tilburgse hoogleraar in de organisatiesociologie, die op verzoek van van Kemenade de blauwdruk voor de Open Universiteit ontworpen heeft en nu voorzitter is van de Stichtingsraad, ziet de tweede kanscategorie als veruit de belangrijkste groep waarop de cursussen moeten mikken: 'Je kunt wel vragen dat iedereen over een bepaalde vooropleiding beschikt, maar dat doet de gewone universiteit al. De Open Universiteit moet primair oog hebben voor de mensen met goede intellectuele kwaliteiten die in het verleden gewoon niet de kans hebben gehad om Hoger Onderwijs te volgen en die geen studieroutine hebben die te vergelijken is met die van normale VWO-en

HAVO-abituriënten.' Tijdens de aanloopperiode zal voortdurend onderzocht worden of het aangeboden materiaal beantwoordt aan de wensen en capaciteiten van de afnemers. Hoezeer het succes van de instelling daarvan afhangt bewijzen de negatieve ervaringen met het Open School-project en de positieve ervaringen met de Engelse Open Universiteit, hét grote voorbeeld voor Nederland en vele andere landen. Leibbrandt: 'De Open Universiteit is op zich een bewezen goed systeem, kijk maar naar Engeland en Duitsland. Het matige succes van andere systemen van schriftelijk Hoger Onderwijs is voor ons niet maatgevend. Niemand heeft een systematisch doordacht stelsel zoals wij dat ontwerpen met onze onderwijs- en mediakundigen, en dat vooral gericht is op een hoge kwaliteit en effectiviteit. Er komt hier in Heerlen een grote concentratie van specifieke know-how.'

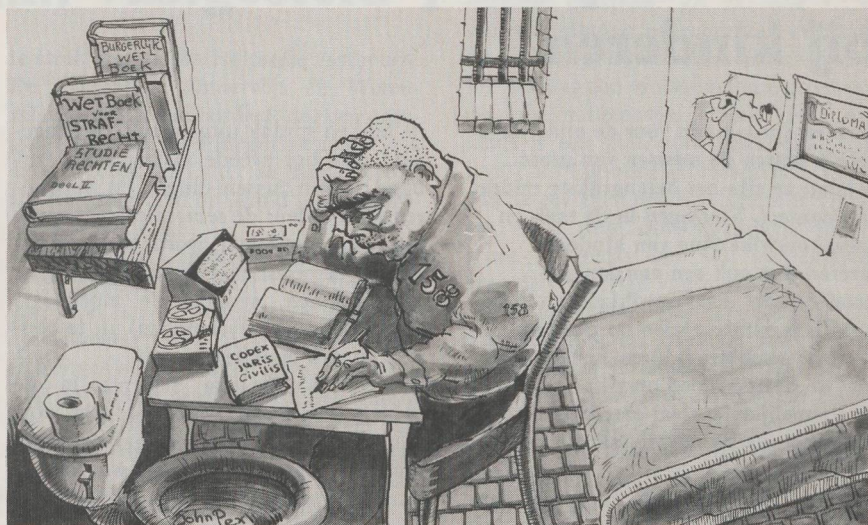
WO-HBO geïntegreerd

Het legertje deskundigen dat in Heerlen aan de slag gaat (de volgroeide instelling zal ongeveer 450 werknemers tellen) zal zich vooral bezighouden met de presen-

De Moor

tatie van het lesmateriaal. De inhoudsdeskundigen worden geleend van de gewone instellingen van Hoger Beroeps- en Wetenschappelijk Onderwijs. Volgens Leibbrandt en de Moor kan dat een interessante konfrontatie van verschillende visies op onderwijs opleveren. Vooral de Moor gaat dat ter harte. Hij staat im-

mers bekend als een fervent tegenstander van de manier waarop universiteiten omspringen met hun talenten in de dubbele betekenis van het woord. Veel van de ideeën die de Commissie Ontwikkeling Hoger Onderwijs, waarvan de Moor ook voorzitter was, heeft ontwikkeld, worden bij de Open Universiteit in praktijk gebracht. Het belangrijkste kenmerk is dat HBO en WO geïntegreerd worden. Wie studeert om een beroep te leren kiest een praktijk-gericht pakket, wie meer belang stelt in wetenschapsbeoefening, kiest een theoretisch georiënteerd pakket. Voor de praktisch gerichte cursussen zullen ook mensen uit de praktijk ingeschakeld worden. Op die manier denkt men behalve de geschatte 20.000 diplomastudenten nog eens 10.000 'losse kursisten' te trekken.

Van de kwaliteit en de effectiviteit zal grotendeels afhangen wie zich tot de Open Universiteit aangetrokken voelt. Afstandsonderwijs heeft immers een grote handicap: de student en de docent hebben weinig persoonlijk contact en van de student wordt een groot doorzettingsvermogen verlangd, zeker als hij overdag andere bezigheden heeft. De onderwijs- en mediadeskundigen die zich in Heerlen komen vestigen zullen dan ook gebruik maken van de allernieuwste inzichten op het terrein van kennisoverdracht en de nieuwste audio-visuele mogelijkheden. Het Maastrichtse onderwijssysteem, gebaseerd op zelfstudie en probleemgestuurd onderwijs, zal daarbij volgens Leibbrandt een dankbare bron van inspiratie zijn. Hij erkent dat het erg moeilijk zal blijken voldoende geschikte deskundigheid te vinden. 'De komende tijd moeten we ons vooral op een

goede selectie van kandidaten concentreren. En in de aanloopperiode zal er veel training van de nieuwe mensen nodig zijn.'

Volwasseneneducatie

Voor de persoonlijke contacten tussen docent en student komen er 24 studiebegeleidingscentra', zodanig over het land verspreid, dat niemand er verder dan 25 kilometer vandaan woont. Dat deze centra veelal bij reguliere HBO- en WO-instellingen zullen worden ondergebracht, is een doorn in het oog van de Adviesgroep Volwasseneneducatie. De adviesgroep vreest dat de drempel tot het Hoger Onderwijs gehandhaafd blijft en los komt te staan van het bestaande stelsel van volwasseneneducatie. De studiecentra zouden moeten worden ondergebracht bij educatieve centra, in te richten in bijvoorbeeld buurthuizen of lagere schoolgebouwen.

De Harmonisatieraad Welzijnsbeleid is zelfs bang dat de Open Universiteit de educatieve kloof tussen bevolkingsgroepen nog groter maakt als zij te zeer aansluit bij de bestaande universiteiten. De band met het stelsel van volwasseneneducatie zou strakker aangehaald moeten worden. Wellicht beantwoordt minister van Kemenade die wens aan het einde van dit jaar als hij komt met een ontwerp-kaderwet voor de volwasseneneducatie.

J.H.

Taal- en spraakproblemen bij kinderen

Taal en spraak zijn voor de onderlinge relatie tussen de mensen van groot belang: ze zijn het belangrijkste middel van contact. Storingen in de taal- en spraakontwikkeling van kinderen leveren dan ook een aanzienlijke handicap op. Taalontwikkeling van het kind is bovendien geen op zichzelf staand verschijnsel, maar hangt samen met en heeft invloed op zijn verstandelijke, sociaal-emotionele en sensomotorische ontwikkeling.

Aan het woord is prof. dr. E. Marres, hoogleraar keel-, neus- en oorheeskunde aan de RL. Hij sprak op 22 januari een rede uit ter gelegenheid van de aanvaarding van het hoogleraarsambt: de inaugurale rede.

Marres was daarmee de eerste hoogleraar aan deze instelling die een dergelijke rede hield. titel: 'Het taal- en spraakgestoorde kind'.

De taal is onderhevig aan vier regelsystemen. In de eerste vijf levensjaren leert het kind deze systemen afzonderlijk en in samenhang te beheersen. Deze ontwikkeling verloopt in drie fasen. In de eerste fase, tot ongeveer 1 jaar, maakt het kind een begin met het beheersen van het eerste regelsysteem, het onderscheiden van klanken: de fonologie. In de tweede fase, van 1 tot 3 jaar, worden

de taal en spraak uitgebouwd en aangevuld met het tweede systeem, het verband leggen tussen dingen en bijbehorende woorden: de semantiek. De derde fase, van 3 tot 5 jaar, wordt tenslotte benut om de beginselen van de twee andere regelsystemen, syntaxis en morfologie (verbuigingen, vervoegingen) uit te bouwen en aan te vullen.

Aan een mogelijke stoornis in de spraakontwikkeling moet gedacht worden als een kind van twee jaar nog niets zegt, een kind van drie geen woordcombinaties maakt of een kind van vier nog overstaanbaar is voor een vreemde. De problemen kunnen liggen op het gebied van één of enkele van de regelsystemen. De ontwikkeling van de taal is een zeer complex gebeuren en voor het misgaan ervan zijn vele oorzaken.

Vijf procent van de kinderen blijkt taal- en spraakproblemen te hebben. Voor het onderkennen en het oplossen ervan bestaan nog geen vanzelfsprekende en pasklare oplossingen. Voor het onderkennen zijn echter wel goede testmethoden voorhanden, maar het kost tijd om deze testen op de bestaande consultatiebureaus bij alle kinderen af te nemen. Het oplossen van het probleem geschiedt op dit moment nog door een te gevarieerde groep hulpverleners: naast de huisarts de kinderarts, de keel-, neus- en

oorarts, de neuroloog, de psycholoog, de pedagoog en de logopedist, met daarnaast nog audiologische en logopedische centra.

Een verwijzing voor onderzoek van een taal- en spraakgestoord kind gebeurt daardoor vaak niet juist, waardoor vertraging optreedt in de behandeling. Tussen de diverse disciplines bestaat nog geregeld onvoldoende samenwerking.

Het kind moet echter het middelpunt blijven van de behandeling, en niet het beroep waarmee het in aanraking komt. Het gebeurt nog te vaak dat een kind dat bv. slechthoerend is ten onrechte behandeld wordt door een logopedist, of dat een keel-, neus- en oorarts een kind in behandeling geeft dat ook baat zou vinden bij een behandeling in de psychosociale sfeer.

Om de behandeling van taal- en spraakgestoorde kinderen te verbeteren pleit prof. Marres daarom voor de oprichting van gecombineerde audiologische en logopedische centra, 'speech- and hearing centres' naar Amerikaans model waarin ieder van de bovengenoemde disciplines een bijdrage aan de behandeling van het kind kan geven en een intensieve en nauwkeurige samenwerking kan worden gegarandeerd.

**Dienst Voorlichting
J.L.-R.**

Sociale Gezondheidskunde (vervolg van pagina 7)

len over vorm en inhoud van het curriculum Sociale Gezondheidskunde te formuleren).

Tenslotte

Jan Boots, die als voorzitter van de onderwijscommissie drukke dagen maakt, stelt duidelijk dat het uiteindelijk bestuur, kroondocenten en capaciteitsgroepen zijn, die de verantwoordelijkheid dragen voor de inhoud van het onderwijs. In de wordingsgeschiedenis van Sociale Gezondheidskunde is nu het moment aangebroken waarop duidelijke voorstellen over de onderwijsdoelstellingen geformuleerd moeten worden. Het is aan de faculteitsraad, als democratische vertegenwoordiging van de facultaire gemeenschap en hoogste bestuursorgaan, om over deze voorstellen te beslissen.

De stellingname van het bestuursberaad om te kiezen voor één centrale studie Sociale Gezondheidskunde, waarin afstudeervarianten verwerkt worden, betekent een stap vooruit in de wordingsgeschiedenis. En hoe de uiteindelijke vormgeving van het onderwijs ook wordt, er mag aldus Boots niet getornd worden aan de uitgangspunten van zelfwerkzaamheid en probleemoriëntatie. Bij de uitwerking van deze principes is flexibiliteit evenwel onontbeerlijk. In dit verband verwijst hij naar de rede van Wijnand Wijnen tijdens de afgelopen Dies Natalis, waarin de noodzaak van flexibiliteit, differentiatie en individualisering bij vormgeving en inrichting van het hoger onderwijs wordt onderstreept. Een onderwijsprogramma, dat inhoudelijk en qua werkwijze afgestemd wordt op situatie en kenmerken van de individuele student en dat sterke nadruk legt op vrijheid van leerstofkeuze en zelf-

werkzaamheid (Wijnen citeert De Miranda) lijkt volledig aan te sluiten op de keuze die in Renkum werd voorgestaan: 'In het onderwijs Sociale Gezondheidskunde zou één pakket van onderwijsmiddelen kunnen worden aangeboden, waaruit de student de voor hem gewenste en noodzakelijke opties maakt. Deze moeten onder meer berusten op de per afstudeerrichting door de faculteit gespecificeerde eisen'.

Tenslotte nog een hartekreet van docentzijde: het onderwijssysteem moet zó zijn opgezet, dat niet alleen studenten, maar ook docenten erdoor gemotiveerd zijn en blijven.

**M.S.
Dienst Voorlichting**

Ontwikkelingsplan vastgesteld

Sinds 17 december '81 heeft de RL een officieel Ontwikkelingsplan voor de jaren 1980-1990. Het geeft aan langs welke lijnen de universiteit zich in die periode wil ontwikkelen. Het is opgesteld door een commissie onder voorzitterschap van W. Wijnen. Op basis van dit plan zal overleg worden gevoerd in een werkgroep waarin het ministerie van O en W en de RL zitting hebben. Deze werkgroep zal zich de komende tijd met de uitbouw gaan bezighouden.

Het ontwikkelingsplan circuleert al sinds juni in concept in de instelling en daarbuiten. Het voorziet in drie clusters van opleidingen:

- Gezondheidswetenschappen (geneeskunde, sociale gezondheidkunde, lichamelijke opvoeding);
- Juridisch-economisch cluster (rechten, economie, beleidsmedewerker);
- Educatie- en informatiegerichte wetenschappen (sociale en culturele aspecten van informatie, volwasseneneducatie, wijsbegeerte).

In elk van die drie clusters worden tweede fase-opleidingen voorzien. Behalve aan programma's die direct aansluiten op de eigen eerste fase-opleidingen wordt hier ook gedacht aan gespecialiseerde instituten die onderzoek doen en die naarnaast een beperkt aantal studenten gelegenheid bieden tot verdere bekwaamheid op het gebied van bijv. revalidatie, sport en gezondheid etc. (zie ook *Observant* 1981, 9, pag. 6).

De Universiteitsraad heeft het plan op 17 december in een ook op de publieke tribune goed bezochte vergadering vastgesteld. Zoals te verwachten viel ging dat bepaald niet als een haer door de boter. Wijnen, die namens het CvB als woordvoerder optrad, had al zijn overredingskracht en spreektalent nodig om het zonder al te veel averij door de Raad te loodsen. Eerder hadden de beide faculteiten zich al kritisch uitgelaten over onderdelen van het plan. Volgens een aantal raadsleden was die kritiek door de ontwikkelingscommissie onvoldoende ernstig genomen.

Grondbeginselen

Het plan opent met een paragraaf 'Grondbeginselen'. Daarin wordt geprobeerd voor de komende jaren de aansluiting met de Basisfilosofie 1972 veilig te stellen. Deze paragraaf oogste van verschillende kanten kritiek. Wijnen noemde het wat 'onbehaaglijk' dat die kritiek zo tegenstrijdig is. Sommigen vinden dat de Basisfilosofie '72 te veel wordt losgelaten, anderen oordelen dat de commissie

te strak aan die Basisfilosofie vasthoudt. De Commissie Onderwijs en Wetenschappen was van oordeel, dat een paragraaf over de grondbeginselen pas kan worden opgesteld, als de Basisfilosofie zal zijn bijgesteld op grond van het project Evaluatie RL.

De Raad is de Commissie O en W in deze gevolgd: de paragraaf 'Grondbeginselen' is in het nu vastgestelde plan niet opgenomen. Nieuw in te stellen studierichtingen en faculteiten dienen 'vooralnog' gebaseerd te zijn op de Basisfilosofie '72. Afwijkingen hiervan moeten duidelijk en gemotiveerd worden aangegeven.

Sport en Gezondheid teruggefloten

Ook was de Raad in meerderheid van mening dat de tweede fase-opleiding Sport en Gezondheid nog onvoldoende was uitgewerkt om in deze vorm deel van het Ontwikkelingsplan te kunnen uitmaken. Als te zijner tijd een goed voorbereid plan hiertoe in de U-Raad is geweest, kan zo'n studierichting nog altijd in het Ontwikkelingsplan worden opgenomen. In dat verband is nog gesteld, dat dit plan niet gezien moet worden als een definitief en immobiel stuk. Het zal de komende jaren, afhankelijk van de omstandigheden en ontwikkelingen telkens bijgesteld moeten worden.

Modieuze nieuwvormingen

Ongewoon fel in zijn kritiek was het raadslid C. Schroër, die zich daarbij in hoofdzaak baseerde op het aan de Raadsleden uitgereikte standpunt van de capaciteitsgroep Medische Sociologie. Volgens Schroër heeft de Ontwikkelingscommissie de uitbreiding van de RL vooral gezocht in de richting van goedkope en modieuze nieuwvormingen. Hierdoor komt de RL geïsoleerd te staan van de andere universiteiten: wat hier is, is daar niet en omgekeerd. Een gemeenschappelijke basis van wetenschappen ontbreekt. In de plaats van het derde cluster van educatie- en informatiegerichte wetenschappen had beter gekozen kunnen worden voor een volwaardige faculteit pedagogiek. Zaken als volwasseneneducatie en sociaal/culturele aspecten van communicatie zouden dan binnen zo'n faculteit speciaal aandachtsveld of onderzoeksproject kunnen zijn. Als zelfstandige studierichting zijn ze te smal.

Wijnen — die nu en dan ietwat geïrriteerd was door de agressieve wijze waarop Schroër zijn kritiek presenteerde — was het met dat laatste volstrekt oneens. In de Verenigde Staten zijn hele wetenschappelijke verenigingen werk-

zaam op het gebied van de volwasseneneducatie ontstaan. Zo zal ook t.a.v. sociaal/culturele aspecten van informatie de behoefte toenemen. Er vindt vrijwel per dag een onvoorstelbare groei van de informatietoever plaats. Nog onlangs is een plan voor bekabeling van heel Zuid Limburg gepresenteerd, waarvan de gevolgen nog niet zijn in te schatten. Wie deze ontwikkelingen onderschat ontbreekt het aan gevoeligheid voor de behoeften van morgen.

Tot nu toe hebben over zaken als volwasseneneducatie en over de informatiemaatschappij disciplines als andragologie, opvoedkunde, onderwijskunde e.d. het een en ander gezegd. Daarbij is steeds als probleem ervaren, dat dergelijke bijdragen vanuit duidelijk afgebakende moederdisciplines altijd een te specifieke kleuring hebben.

Schroër bleek door het betoog van Wijnen maar ten dele overtuigd en stelde de Raad voor de opleidingen voor beleidsmedewerkers, volwasseneneducatie en sociaal/culturele aspecten van informatie uit het Ontwikkelingsplan te schrappen. Ook wil hij de Raad uitdrukkelijk laten uitspreken, dat de Ontwikkelingscommissie zou ingaan op de van verschillende kanten gehoorde wens, een cluster van bèta-studierichtingen te ontwikkelen.

De Raad heeft deze voorstellen niet overgenomen en heeft het Ontwikkelingsplan vastgesteld, zonder de eerste paragraaf en zonder 'Sport en Gezondheid'. Wel heeft de Raad nog gevraagd in het plan een organisatie-paragraaf op te nemen. Daarin moet onder meer worden ingegaan op de vraag, welke gevolgen het instellen van nieuwe studierichtingen en faculteiten heeft voor de Algemene Diensten.

Verder heeft de Raad unaniem uitgesproken dat nieuwe studierichtingen alleen ingesteld kunnen worden als de overheid er voldoende middelen voor geeft. Ook moet met het departement overlegd worden over het toekennen van tenminste negen extra formatieplaatsen aan de RL, om aan de verdere ontwikkeling te werken. Als daarvoor geen extra middelen beschikbaar komen moeten ze intern op andere wijze worden vrijgemaakt.

Tenslotte heeft de Raad zich uitdrukkelijk aangesloten bij de van veel kanten geuite waardering voor het werk van de Ontwikkelingscommissie en in het bijzonder van haar voorzitter W. Wijnen. Deze was er kennelijk over voldaan, dat het Ontwikkelingsplan nog kon worden vastgesteld in de laatste vergadering van de Raad die hij als Rector Magnificus bijwoonde.

Dienst Voorlichting J.O.

Studentenzaken

(vervolg van pagina 6)

ten. De prijs van de sportkaart moet omhoog tenzij de HBO's er aan mee gaan betalen. De nieuwe dienst studentenzaken moet bekijken in hoeverre de HBO's willen en kunnen meewerken en meebetalen aan de verwezenlijking van het programma LV&S. De HBO's zullen, als ze meewerken, ook een vertegenwoordiging in de gebruikersraad krijgen, die de nieuwe dienst van advies moet dienen aangaande de opzet en ontwikkeling van het programma LV&S, en eventuele klachten bespreekbaar moet maken.

Culturele en Maatschappelijke Vorming: Tot nu toe zijn er op dit gebied de stichting Studium Generale, de studentenverenigingen en de dienst Personeelszaken. De dienst Personeelsbelangen verliest de taak van culturele en maatschappelijke vorming voorzover het studenten betreft. Het Studium Generale blijft een aanvulling op het onderwijspakket geven. De studentenverenigingen blijven autonoom, wel moeten ze als ze subsidie van de RL willen, een subsidieaanvraag indienen gebaseerd op het beleidsplan met betrekking tot culturele en maatschappelijke vorming voor de komende looptijd van de subsidie. De taak van de nieuwe dienst is het begeleiden van voornoemde twee instellingen, het peilen van de behoefte aan culturele en maatschappelijke vorming onder de studenten, het voldoen hieraan in samenwerking met het Creatief Centrum Maastricht, en het opstellen van een jaarprogram met Studium Generale en de Studentenverenigingen, wat uitgevoerd moet worden door de studentenverenigingen, Studium Generale en de bestaande regionale instellingen. Het CvB verwacht over deze problematiek een beleidsplan van de dienst in oprichting.

Studentenbegeleiding: Problemen van de student moeten bemerkt en opgelost worden waarbij de bestaande instellingen in de regio Maastricht vooral voor persoonlijke problemen en het mentorensysteem vooral voor studieproblemen ingeschakeld moeten worden. Omdat deze terreinen kunnen overlappen, moet er overleg mogelijk zijn en moeten elkaars taken en bevoegdheden voor elk van de genoemde twee duidelijk zijn. Aan de nieuwe dienst studentenzaken wordt een extra formatieplaats beschikbaar gesteld om deze zaken te coördineren. Verder komt er nu ook een studentendeka.

Voorlichting en Introductie van studenten: De dekanaten van de faculteiten blijven de informatie verzorgen die de student nodig heeft om het onderwijs te

kunnen volgen. (Roosters, evaluatiere-sultaten, examenreglementen enz.). De dienst studentenzaken verzorgt de andere informatie (uitstel militaire dienst, inschrijving, studiefinanciering, studentenverzekering, voorlichtingsdagen enz.). De dienst studentenzaken in oprichting moet in overleg met de dienst voorlichting en de dekanaten een voorstel uitwerken om te komen tot de inrichting van een informatiecentrum met balie.

Studentenadministratie: Het studenten-informatiesysteem (SIS) wordt geautomatiseerd door deze onderafdeling van studentenzaken. Gegevens moeten lokaal verstrekt of verworven worden en centraal verwerkt.

Nu het College zich over de plannen heeft uitgesproken, en ook de Faculteitsbesturen erachter staan, zal de dienst studentenzaken, bestaande uit studentenadministratie en studentenvoorzieningen dus (spoedig?) een feit zijn. Het CvB kan via de diensten POB en PZ de interne organisatie van de nieuwe dienst gaan inrichten en een nieuwe medewerker gaan werven. Als deze er is gaat de dienst Studentenzaken van start.

Tot slot het commentaar van Hans Wenting, medewerker van de dienst studentenvoorzieningen. *'Een beleid voor studenten en medewerkers kan niet samen gevoerd worden, omdat door de verschillende rechtsposities, sociale situaties, plichten en belangen van studenten en medewerkers dit meer moeilijkheden gaf dan voordelen. Nu krijgen studenten en medewerkers ieder een eigen plaats in het aandachtsveld van het CvB. Ik weet niet of de splitsing direct gunstige effecten zal hebben, de ongunstige effecten die een voortbestaan van het samengaan zou hebben, zijn in ieder geval verdwenen.'*

R.J.

Buro Onderwijs FdG

Aan alle 5e en 6e jaarsstudenten en andere belangstellenden

Hoe staat het met de kennis van de pathologische anatomie?

Vrijwel elke klinische afdeling kent zijn regelmatige pathologische anatomie besprekingen en/of klinisch pathologische conferenties, waarbij co-assistenten verplicht aanwezig dienen te zijn.

Van diverse zijden hebben studenten geklaagd hier niet erg veel van op te steken, omdat hun microscopische P.A.-Kennis te gering is, bij een te hoog tempo van deze besprekingen.

De cap. groep pathologische anatomie is bereid gevonden de hiaten op te vullen. *De meest voorkomende P.A.-afwijkingen, waarmee bij een bepaalde stage in aanraking gekomen wordt, zullen op overzichtelijke wijze getoond en doorgenomen worden.*

Deze bijspijkercurssussen vinden telkens aan het begin van de stages plaats en worden met name dringend aanbevolen voor **ALLE studenten uit Maastricht, Heerlen en Sittard**, die op dat moment de betreffende stage lopen (doch, ieder-één is welkom).

Vooralsnog worden interne geneeskunde, heekunde en gynaecologie ter hand genomen. De data zijn als volgt:

'Doorsnee pathologische anatomie'
Interne geneeskunde di. 20 apr. 1982

Algemene heekunde ma. 22 febr.
ma. 19 apr.
ma. 17 mei
ma. 14 juni

Gynaecologie ma. 1 febr.
ma. 1 maart
ma. 29 maart

De bijeenkomsten vinden steeds plaats van 14.00 h - 16.00 h, Conferentiekamer C 11, 2e verdieping Annadal.

Benoeming blokcoördinatoren

Voor de onderwijsblokken 2.1 (Embryo en foetus), 2.2 (Het kind) en 4.1 (Bloedverlies) van de Faculteit der Geneeskunde, zijn door de Onderwijscommissie de volgende medewerkers benoemd voor de functie van blokcoördinator:

Dr. W. Hermens, cap. groep biofysica voor blok 2.1

Drs. F. Walther, cap. groep pediatrie voor blok 2.2

Prof. dr. P. van Breda Vriesman, cap. groep immunologie voor blok 4.1.

Voor onderwijsblok 1.1 (Studeren aan de Rijksuniversiteit Limburg) is drs. H. Schmidt, cap. groep onderwijsontwikkeling en -research, voor het studiejaar 1982/1983 herbenoemd voor de functie van blokcoördinator.

Algemeen

De volgende 2 commissies van de Universiteitsraad zoeken uitbreiding met studenten van de R.L.:

Kommissie voor de Organisatie en de coördinatie van het Onderwijs, de Wetenschapsbeoefening en de Maatschappelijke Dienstverlening (O.W. & M.D.); gevraagd: één student.

Kommissie Studentenvoorzieningen; gevraagd drie studenten.

Degenen die belangstelling hebben voor een van deze functies, wordt verzocht op korte termijn contact op te nemen met de griffie van de Universiteitsraad (hoofdgebouw, kamer 205 en 206, tel. tst. 265). Aldaar is ook de taakomschrijving van beide commissies verkrijgbaar.

Voordrachten Anthroposofische Geneeskunde

Op dinsdag 2 maart en 9 maart a.s. houdt Dr. L.F.C. Mees uit Driebergen, Anthroposofisch arts en schrijver van o.a. het boek 'Geneeskunde op de drempel', twee voordrachten. De eerste (2 maart) over 'Het christelijke in de Geneeskunde', de tweede (9 maart) over 'Een nieuwe benadering van het kankervraagstuk'. Plaats: Gemeenschapshuis De Kapel, naast de Koepelkerk, Heerderweg 3, Maastricht. Aanvang: 20.00 uur.

Nederlands Instituut van Biologen opgericht.

Tijdens een korte bijeenkomst is op 21 januari in Amsterdam een nieuwe vereniging van biologen opgericht: het Nederlands Instituut van Biologen, het NIBI.

Het NIBI stelt zich ten doel de bevordering van de biologie en de maatschappelijke belangenbehartiging van zijn leden, de professionele biologen van Nederland.

Ook binnen de universiteiten zijn gebieden aan te wijzen waarin de positie van de biologie bedreigd wordt als er geen actie wordt ondernomen. Te denken valt aan de meer op de praktische toepassing gerichte gebieden als biotechnologie, humane biologie en milieubiologie.

De Afdeling Arbeidsmarkt binnen het NIBI zal zich met deze problematiek gaan bezighouden.

De Afdeling Wetenschap richt zich op de meer algemeen biologische-wetenschappelijke belangen, wederom gezien vanuit maatschappelijk oogpunt. Geeft gevraagd en ongevraagd advies over algemene beleidsstukken, over onderzoeksbeleid etc.

De derde afdeling, Onderwijs, houdt zich bezig met de opzet, inhoud, structuur en nivo van alle vormen van onderwijs in de biologie.

Secretariaat en leden-administratie: SMBB/NIBI, Kloveniersburgwal 29, 1011 JV Amsterdam (tel. 020-222902).

Studentenekklesia

1. Vieringen

Thema: Verhalen op leven en dood
De eerstkomende vier vieringen hebben bovenstaand thema. De eerste keer 14 februari a.s. gaat het over:

'Biologisch spreken over dood en leven en bijbels spreken'. Bij dat laatste is niet de stilstand van het hart of het ontbreken van hersenactiviteit de grens tussen dood en leven. Maar het lijkt of de dood dieper ingrijpt in het bestaan. Mensen kunnen 'levend-dood-zijn'.

Wat wordt daarmee bedoeld en is die voorstelling verhelderend te maken voor vandaag de dag?

Medewerking verleent (ook bij de voorbereiding) pater Anton Helt s.j. O.a. werkzaam bij de huisartsenopleiding in Nijmegen. Zoals gewoonlijk weer om 12.00 uur bij de Zrs. Reparaticen. Dit keer in de crypte, ingang Witmakersstraat nr. 14.

De volgende vieringen in deze serie zijn: 28 februari — 'Horen dood en leven bij elkaar, als dorst en water, donker en licht . . . , Ying en Yang.' En nadenken over het eeuwigheidsverlangen van mensen.

14 maart — 'De doodmakende cultuur van het consumisme.' Consumisme is een term uit het werk van Dorothe Sölle.
28 maart — 'Opstanding en opstand.'

Meer gegevens over deze laatste drie vieringen komen nog in de volgende Observant.

Wie mee wil helpen met het denkwerk en de voorbereiding is van harte welkom. Bel Thecla of mij (043-15651).

2. Leerhuis

Er hebben zich inmiddels genoeg mensen aangemeld om te kunnen starten met nieuwe leerhuis-avonden.

We beginnen 2 maart a.s. en komen dan totaal 6 keer bij elkaar. Het voorstel is om enkele bekende verhalen uit de schriften te lezen en om te proberen die te koppelen aan eigen ervaringen. Wie mee wil doen is nog welkom.

We starten 2 maart a.s. om 20.00 uur, Tafelstraat 13.

Geert van der Bom

Sport

Tennis

Met ingang van 1 april wordt er op het psycho medisch centrum Vijverdal door het buro LV & S een tenniscursus georganiseerd voor beginners. (Indien de aantallen het toelaten ook voor een groep gevorderden). De cursus bestaat uit 10 lessen van 60 minuten die voornamelijk worden gehouden op de maandagen tussen 17.00 en 20.00 uur.

De kosten bedragen f 50,-.

Opgeven: zie publicatiebord in de hal van het hoofdgebouw.

T-shirts

Vanaf heden zijn er T-shirts met RL opdruk te koop. De kleuren zijn rood, blauw en zwart.

De shirts zijn dagelijks te verkrijgen tussen 11.00 en 12.00 uur (vm.) op het bureau LV & S voor de prijs van f 19,-.

NSK Voetbal

De voorronde van de Nederlandse studentenkampioenschappen veldvoetbal (op 21 december afgelast vanwege het slechte weer) wordt nu gespeeld op maandag 1 maart op de velden van WVV 28 (Geusselt).

De wedstrijden beginnen om 12.00 uur.

Het ligt in de bedoeling in de maand maart de tafeltenniskampioenschappen van de RL te houden. Nadere mededelingen volgen.

Voor informatie Buro LV & S tel. 888306.

René Verster.

Films van Robert Bresson bij Studium Generale

De Franse cineast Robert Bresson behoort tot de meest vooraanstaande regisseurs uit de filmgeschiedenis. Hij is een der weinige filmers van wie elke rolprent op zichzelf een waardevol werk is en tevens in het geheel van zijn oeuvre een belangrijke nieuwe fase inluidt. In de kleine insiders-kring staat zijn meesterschap buiten kijf, maar het grote publiek heeft het tot nu toe zeker ook in Nederland af laten weten. Zijn films vragen door hun aparte vormgeving zoveel van de toeschouwers dat ze waarschijnlijk nooit echt populair zullen worden in brede kring. Toch zijn het voor degene die er eens goed voor wil gaan zitten beslist kijkervaringen van allure. Het Studium Generale vertoont vier van Bresson's films op twee achter-eenvolgende dinsdagen en donderdagen in de Aula van het Hoofgebouw.

Het is Robert Bresson tientallen jaren lang gelukt zijn wereldbeeld te vatten in een reeks films van een indrukwekkende consistentie en een zeer persoonlijke toonaard. Dat maakt hem tot een bijna unieke figuur binnen de filmwereld, waar meer dan in welke andere kunst dan ook gevaren wordt op het kompas van bioscooprecettes en de commerciële belangen van de grote filmmaatschappijen. Bresson heeft steeds eigenzinnig geweigerd om zijn artistieke ten doel te stellen aan die zakelijke belangen en daardoor kon hij gedurende zijn nu al veertig jaar durende carrière slechts twaalf lange films draaien.

Op het eerste gezicht doen die films nogal eens koud, gereserveerd en geïntellectualiseerd aan. Dat ligt waarschijnlijk meer aan de manier waarop de bioscoopganger gewoon is te kijken dan aan Bresson's filmen. Zelf zei hij eens hierover: 'Ik ben te vaak teleurgesteld door een publiek dat steeds meer wordt geconditioneerd door grote films die zijn afgeleid van het theater en het 'sterrensysteem'; door een publiek zonder verbeeldingskracht dat begrijpen wil in plaats van ondergaan, dat ik teveel onverklaarbare dingen duidelijk moet maken'.

Het gaat Bresson om datgene wat de cinematografie met haar eigen middelen kan laten zien; dat zijn niet de middelen van het toneel, de literatuur of

de schilderkunst. Een film is voor hem een aaneenschakeling van opnamen die elk afzonderlijk de zeggingskracht en de bezieling van woorden uit een dictionnaire bezitten, maar samengevoegd tot een bepaalde reeks net als een taal hun zingeving krijgen. Film is voor Bresson geen toneel en het acteren speelt in zijn werk geen grote rol: Hij beperkt zich vaak tot leken die niet moeten spelen wat de regisseur in hen projecteert, maar tot uitdrukking moeten brengen wat in hunzelf ligt; geen acteurs dus, geen rollen en geen uitgebreide inscenering maar modellen, die uit het leven geplukt zijn.

Het centrale thema in veel Bresson-films is de betekenis van opsluiting en vrijheid. Dat is ook terug te vinden in de vier producties die in chronologische volgorde in het Studium Generale programma van februari zijn opgenomen.

'Les dames du Bois de Bologne' (9 februari) stamt uit 1944 en behandelt de fatale liefde tussen Madame de la Pommeraye en Marquis des Arcis. Madame wrekt zich op de Marquis, die haar afgewezen heeft, door hem nietsvermoedend in de armen van een lichtekooi te drijven. Na het huwelijk brengt Madame de markies hiermee in discrediet, maar deze neemt het op voor zijn vrouw. Midden in de vernieuwingsgolf van de Nouvelle Vague maakt Bresson in 1959 'Pickpocket' (11 februari). Het is zijn meest toegankelijke film, die de ijzeren wetmatigheden blootlegt waarbinnen het op het eerste gezicht zo spannende leven van de zakkenroller Michel zich voltrekt. Detailopnamen van handen, klokken, een portefeuille, armen en benen spelen hier voor het eerst een grote rol.

In 'Proces de Jeanne d'Arc' (1961) (16 februari) zet zich de ontwikkelingslijn die met 'Pickpocket' startte door. Bresson vertelt de geschiedenis van de heilige Johanna in een nuchtere, documentaire stijl die elke opsmukkende franje ontbeert. De camera concentreert zich op kleinigheden: Het gezicht van Johanna, de rechters, de gangen en trappen van het gevang. Bresson legt zijn heldin de authentieke, overgeleverde woorden uit het proces van Rouen in de mond en tekent zo het beeld van een sterke en dappere vrouw die zich verzet tegen de haar opgelegde corruptie van de machthebbers.

Met 'Lancelot du Lac' (1973) (18 fe-

Programma films van Robert Bresson

Dinsdag 9 februari: Zum Beispiel: Bresson, TV documentaire over Bresson (15 min.). Les dames du Bois de Bologne, 1944, 89 min., z/w, originele versie.

Donderdag 11 februari: Pickpocket, 1959, 85 min., z/w, originele versie.

Dinsdag 16 februari: Procès de Jeanne d'Arc, 1961, 68 min., z/w, in het Duits nagesynchroniseerd.

Donderdag 18 februari: Lancelot du lac, 1973, 85 min., kleur, originele versie met Nederlandse ondertiteling.

Alle films zullen worden ingeleid door: Jos Boesten, Stichting KFA te Den Haag.

bruari) keert Bresson terug naar de duisterheid en abstracte beeldspraak van zijn vroege films. Hij verdiept zich in 'Lancelot' in de vroeg-Middeleeuwse sagenwereld van koning Arthur en de ridders van de Ronde Tafel. De film begint als de ridders van Arthur gedeprimeerd en tevergeefs terugkeren van hun hopeloze zoektocht naar de Heilige Graal. Ze zijn representanten van een tijd, die het geloof aan zijn idealen verloren heeft. Conventies en rituelen slepen ze alleen nog als lege vormen met zich mee. Bresson insceneert met 'Lancelot' geen theatrale historische film over Arthur en de Middeleeuwen als Boorman's Excalibur. Hij probeert veel meer de wereld van de ridders met haar strenge moraalcode te ontmystificeren en zo nu en dan zelfs te parodiëren. Aan het einde van de film geeft Lancelot na een slachting de geest op een hoop eveneens dode ridders: Bresson schuift hem bij op de schroothoop die we geschiedenis noemen. 'Lancelot du Lac' is de geslotenste en meest gerijpte film van Bresson.

(JM)

De winter door

Schakespeare blijft het ook in onze tijd goed doen op de vaderlandse toneelpodia; er gaat geen seizoen voorbij of een gezelschap heeft wel een van zijn stukken op het repertoire. Shakespeare blijkt vaak een geschikte kapstok waarop het professionele toneel haar, overigens niet altijd even geslaagde, vernieuwingsdrang kan uitleven. **'Theater'** uit Arnhem brengt met **'Een Wintersprookje'** (Stadsschouwburg, 8-9 februari) een van Shakespeares laatste werken. Het is een tragicomédie die geen uitbundige levensvreugde uitstraalt, maar ook geen sombere levensmoetheid.

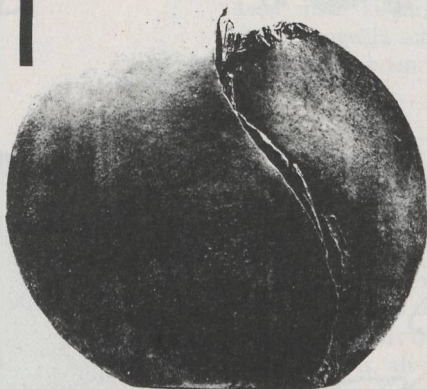
'Een Wintersprookje' bevat een aantal standaard-ingredienten uit de oude Griekse mythologie die met de Renaissance weer nieuw leven ingeblazen kregen. Shakespeare vermengde ze met een aantal elementen die onmiskenbaar van zijn tijd zijn. Dat levert een sfeerbeeld op, dat geschiedkundig niet juist is, maar met recht de titel 'sprookje' mag dragen. Ger Thijs voert de regie van deze productie. Acteurs: Jerome Reehuis, Margreet Blanken, Eric van den Donk en Gees Linnebank.

De Tsjechische comediant **Boris Hybner** brengt met zijn ensemble 12 februari **'Gag 2'** in de Stadsschouwburg. In 'Gag 1', dat eerder in Maastricht te zien was, liet Hybner op intelligente en kostelijke wijze zien hoe de filmgrappen voor de stomme films werden bedacht. 'Gag 2' bouwt daarop voort. Het werd ten doop gehouden tijdens de Berliner Festwoeke van afgelopen jaar en de kritieken waren veelbelovend.

Tot en met 28 februari presenteert het **Cultureel Centrum Venlo** (Begijnengang 4, tel. 077-13208) een tentoonstelling met **'Keramik uit de Euregio'**. De Duits-Nederlands-Belgische grensstreek tussen Rijn en Maas, ook wel de Euregio genoemd, kent, mede door zijn natuurlijke kleibodem, een rijke keramische traditie die terugvoert tot de Romeinse tijd. In vele regionale musea zijn daarvan nog overblijfselen te vinden. De actuele ontwikkeling van de keramiek geeft in deze regio eveneens een opgang te zien, zeker niet in de laatste plaats door impulsen vanuit de academies van Maastricht, Hasselt en Krefeld. 30 Keramici uit Nederlands en Belgisch Limburg en uit de streek van de Niederrhein exposeren 300 zowel handge-

draaide als vrij gevormde werkstukken in Venlo. De tentoonstelling is van 2 april tot en met 2 mei ook te zien in Kasteel Alden Biesen in Bilzen.

KERAMIEK UIT DE EUREGIO KERAMIK AUS DER EUREGIO

Cultureel Centrum Venlo
Kasteel Alden Biesen Rijkhoven/Bilzen
Nieder rheinisches Freilichtmuseum Grefrath

Agenda

Stadsschouwburg

Maandag 8 februari om 20.00 uur: 'Een wintersprookje' van William Shakespeare door Toneelgroep Theater.

Donderdag 11 februari om 20.00 uur: Frans Halsema en 'The Angels of Hope' presenteren: 'Is die kruk vrij?'.

Vrijdag 12 februari om 20.00 uur: 'Gag 2' door Boris Hybner'.

3-4-10 en 11 februari om 12.30 uur: Lunchpauzeconcerten.

Vrijdag 12 februari om 20.00 uur: 'Rommeveer' door cabaret Rommedoe. Om 23.00 uur: Project Jan van Eyck academie

Zaterdag 13 februari om 20.00 uur: De Parelvisser door het Limburgs Symphonie Orkest en Contactraad Limburgse Schouwburg. Om 23.00 uur: De Lijn.

Zondag 14 februari om 12.15 uur: Koffieconcert door het Resistentie orkest. Om 20.00 uur: 'Ik mag zo graag eenvoudig stil' door De Horde.

Maandag 15 februari om 20.00 uur: 'Ik mag zo graag eenvoudig stil' door De Horde.

Dinsdag 16 februari en woensdag 17 februari om 20.00 uur: 'De miraculeuze come-back van Mea L. Loman' door Zuidelijk toneel Globe.

woensdag 17 februari om 20.00 uur: Lunchpauzeconcert door Margo Sporck-Beuken en Jo Sporck.

Donderdag 18 februari om 12.30 uur: Lunchpauzeconcert door Studenten van het Conservatorium (gratis). Om 20.00 uur: 'Hammer' door Toneelgroep Perspekt.

Vrijdag 19 en zaterdag 20 februari om 20.00 uur: 'Tot Hiertoe (heeft de Heere ons geholpen)' door Robert Long en Leen Jongewaard. Om 23.00 uur: 'Ik hoef niet arrogant te doen, ik ben dat zo wel'. Ymert. (gratis).

Staargebouw

Zondag 31 januari om 12.00 uur: Het Limburgs Symfonie Orkest onder leiding van Jacques Mercier. Solist: Tasaki Shimizu, viool.

5-6 en 7 februari om 20.11 uur: Prinsezitting van de Tempeleers.

Cultureel Centrum Venlo

Keramik uit de Euregio. (t/m 28 februari)

Natuurhistorisch Museum

Tot half maart: Tentoonstelling 'Kalkgraslanden'.

Studium Generale (aula RL 20.00 uur)

Programma Seksualiteit

dinsdag 2 maart:

De geschiedenis van het denken over seksualiteit, Wim van Doren, Filosofisch Instituut van de Rijksuniversiteit te Utrecht.

De geschiedenis van de seksuele revolutie in Nederland, Dick de Groot, P.S.V.G. te Den Haag.

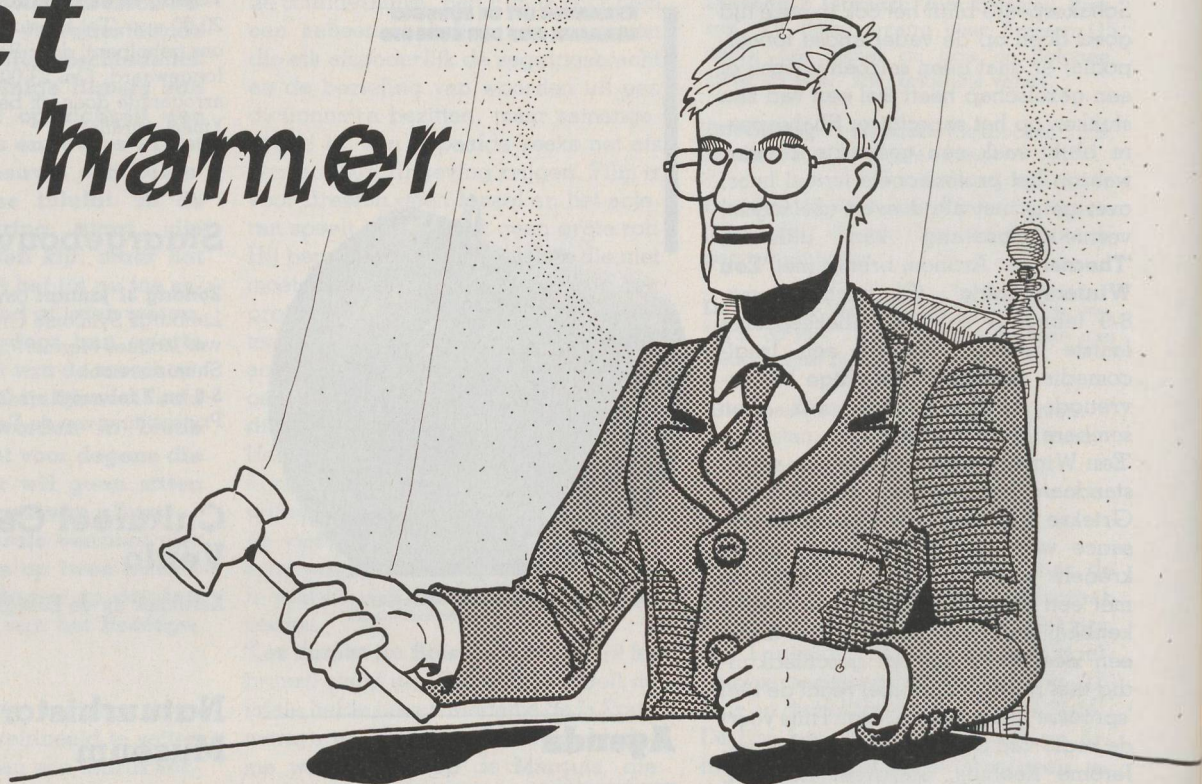
Programma Architectuur

donderdag 5 maart:
Nederlandse Architectuur sinds 1900.

Voor het Robert Bressonprogramma zie pagina hiernaast.

de man met de hamer

16

De Rijksuniversiteit Limburg is een jonge snelgroeïende organisatie met een democratische bestuursvorm. Wie meedenkt over de richting waarin het onderwijs en de gezondheidszorg in Limburg zich moeten ontwikkelen kan erop rekenen dat zijn/haar stem wordt gehoord én gewaardeerd. Natuurlijk vereist dit spel enige regels. En waar spelregels gehandhaafd moeten worden is een scheidsrechter nodig. Wegens een 'accident de parcours' van de vorige funktionaris zoeken wij een

voorzitter van de universiteitsraad (m/v)

vereisten: uit de (op aanvraag verkrijgbare) profielschets citeren wij:
... het spreekt vanzelf dat een voorzitter niet voor zichzelf spreekt ...
... dat door zijn stem weerklinkt wat anderen denken ...
... dat hij de fluisteraar hoort en de schreeuwer smooit ...
... dat hij de steunbeer is voor een hardwerkende ploeg kathedraal-
bouwers ...
... dat in Maastricht de stoere romaanse zuil een beter fundament biedt dan
de ranke maar ijdele gotische ...

taken: - de signalen van de basis opvangen en bestuurlijk dekoderen naar een stuk
gedelegeerde verantwoordelijkheid van de bovenlaag.
- in overeenstemming daarmee zichzelf wegcijferend, iedere gelegenheid
aangrijpen om de mening van zijn instelling ruim baan te geven.

Kortom, onze man/vrouw moet er een zijn die zijn gezonde stel hersens onder
één pet kan bewaren en zich hoedt voor het dragen van allerlei feestmutsen.

reakties: schriftelijke reakties onder duidelijke vermelding van 'KOM MAAR OP MET
DIE HAMER' in de rechterbovenhoek van de enveloppe richten aan de dienst
Ziekenhuisbelangen, Place de la Santé 13e, 6212 GV Randwijck.

Rijksuniversiteit Limburg

Wie in Maastricht bestuurt, stuurt Europa